

Sygn. akt I C 153/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. W.

przeciwko T. M.

o zapłatę 60000,00 zł

powództwo oddala;

Sygn. akt I C 153/16

UZASADNIENIE

W dniu 4 lutego 2016 r. wpłynął pozew R. W. przeciwko T. M., którym domagał się od pozwanego zasądzenia kwoty 60000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu,

Na rozprawie w dniu 25 października 2016 r. pełnomocnik powoda sprecyzował, że powód dochodzi roszczeń przysługujących B. W., której jest spadkobiercą ustawowym, w stosunku do pozwanego T. M. z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego T. M. na rzecz powoda R. W. zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany T. M. wnosił o oddalenie powództwa.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2016 r. Sąd zwolnił powoda R. W. od kosztów sądowych w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. W. i M. M. (1) byli właścicielami gospodarstwa rolnego położonego we wsiach B. i S. gmina K. (bezsporne).

Z. M. zmarła dnia 10 kwietnia 1988 r. Spadek po Z. M. nabyli na podstawie ustawy mąż M. M. (1) w 1/4 części oraz dzieci T. M., W. M., B. W., J. K. i E. P. (1) po 3/20 części, z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne nabyli mąż M. M. (1) oraz dzieci T. M., J. K. i E. P. (1) po 1/4 części (akta I Ns 323/89).

W dniu 22 listopada 1989 r. M. M. (1) i T. M. zawarli umowę przekazania gospodarstwa rolnego; M. M. (1) przeniósł nieodpłatnie własność udziału w wysokości 5/8 części w gospodarstwie rolnym położonym we wsiach B. i S. gmina K. na rzecz T. M. (wypis aktu notarialnego k. 38 – 39).

W dniu 4 lipca 2003 r. T. M. oraz J. K. i E. P. (1) zawarli umowę zniesienia współwłasności nieruchomości; J. K. i E. P. (1) przenieśli nieodpłatnie własność udziałów w wysokości po 1/8 części w gospodarstwie rolnym położonym we wsiach B. i S. gmina K. na rzecz T. M. (wypis aktu notarialnego k. 40 - 41).

E. P. (1) zmarła dnia 26 lipca 2003 r. Spadek po niej nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza córki J. P., E. P. (2), O. P. (obecnie R.), D. P. i M. P. po 1/5 części, że tym że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne położone w O. nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza córki J. P., E. P. (2), O. P. (obecnie R.), D. P. i M. P. po 1/5 części (akta I Ns 508/07).

B. W. zmarła dnia 1 marca 2012 r. Spadek po niej nabył na podstawie ustawy syn R. W. w całości (bezsporne).

Dotychczas nie toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po M. M. (1), zmarłym w 2002 r. Nie toczyło się również postępowanie o dział spadku po Z. M. w zakresie pozostałego spadku tj. w części ogólnej, z pominięciem gospodarstwa rolnego położonego we wsiach B. i S. gmina K. (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny. Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie akt spraw spadkowych I Ns 508/07 oraz I Ns 323/89, wypisów aktów notarialnych z dnia 22 listopada 1989 r. oraz 4 lipca 2003 r. (k. 38 – 39, 40 – 41) oraz zeznań powoda R. W. (k. 34 – 35, nagranie z 17.01.17 r. 00:23:28 – 00:24:21 k. 45) i pozwanego T. M. (k. 35, nagranie z 17.01.17 r. 00:24:21 – 00:25:37 k. 45), mając na uwadze, że dotyczą okoliczności bezspornych.

W ocenie Sądu, zeznania świadków O. R. (nagranie z 17.01.17 r. 00:17:23 – 00:21:59 k. 45) i J. P. (nagranie z 17.01.17 r. 00:6:17 – 00:17:23 k. 45) nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Okoliczności dotyczące stanu zdrowia ich matki E. P. (1) w lipcu 2003 r., jak też uzgodnień pomiędzy J. K. i E. P. (1) a T. M. w zakresie działu spadku po Z. M. w części dotyczącej gospodarstwa rolnego nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 405 kc, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Dyspozycja art. 405 kc wyznacza zatem trzy podstawowe przesłanki powstania roszczenia o zwrot wzbogacenia, a mianowicie wymaga się, aby:

1. doszło do wzbogacenia majątku jednej osoby, uzyskanego kosztem majątku innej osoby;
2. wzbogacenie i zubożenie pozostawały ze sobą w związku w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia, a zatem by miały wspólne źródło oraz
3. aby wzbogacenie nastąpiło bez podstawy prawnej.

Najważniejszą przesłanką bezpodstawnego wzbogacenia jest „brak podstawy prawnej” wzbogacenia. Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, brak podstawy prawnej oznacza uzyskanie korzyści kosztem zubożonego, nieusprawiedliwione przez czynność prawną, przepis ustawy, orzeczenie sądu lub decyzję administracyjną; zasadniczym więc elementem oceny jest poszukiwanie usprawiedliwienia dla danego przesunięcia majątkowego czy szerzej – przysporzenia. W braku wzbogacenia, roszczenie z art. 405 kc nie powstanie.

Kodeks cywilny przesądza, iż wzbogacenie musi mieć charakter majątkowy (verba legis: „uzyskał korzyść majątkową”). Wzbogacenie zatem polegać może na nabyciu lub rozszerzeniu prawa albo zmniejszeniu pasywów albo powstrzymaniu powiększenia pasywów lub zmniejszenia aktywów; na nabyciu korzyści (lucrum emergens) albo uniknięciu straty (damnum cessans).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powód R. W., nie wykazał – do czego jest zobowiązany z mocy art. 6 kc – w jaki sposób nastąpiło wzbogacenie pozwanego T. M. jego kosztem.

Niewątpliwie, jak wskazano powyżej, powód R. W. i pozwany T. M. są spokrewnieni; matka powoda R. W. była siostrą pozwanego T. M.. Obaj też należą do kręgu spadkobierców Z. M. i M. M. (1), dziadków powoda, a rodziców pozwanego.

Oceniając roszczenie powoda R. W. w kontekście jego zeznań, uznać należy, że wywodzi je z tytułu działu spadku po dziadkach Z. W. i M. małż. M..

Sąd ustalił, że dział spadku po Z. M. w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego nastąpił. Powód R. W. pomija, że jego matka B. W., od której wywodzi swoje prawa, nie należy do kręgu spadkobierców Z. M., dziedziczących gospodarstwo rolne, a zatem nie uczestniczyła również w dziale spadku w tej części. Oczywistym jest, że B. W., a zatem również powód R. W. jako jej spadkobierca ustawowy, należy do kręgu spadkobierców ustawowych swojej matki, a babki powoda, Z. M., jednakże dotychczas nie toczyło się postępowanie o dział spadku po Z. M., zarówno sądowej, jak i pozasądowej, w części ogólnej spadku. Brak jest jakichkolwiek podstaw do dokonywania działu spadku po Z. M. w części ogólnej lub dokonywania jakichkolwiek rozliczeń pomiędzy jej spadkobiercami z tego tytułu w niniejszym procesie.

Podobnie ocenić należy kwestię rozliczenia spadku po M. M. (1), dziadku powoda R. W., a ojcu pozwanego T. M., po którym dotychczas nawet nie ustalono kręgu spadkobierców.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.